

opgivet, da har efter Lovforslaget den tidligere Grundeier en Ret — ingen Forpligtelse — til at fordrø Grunden tilbage. I det Tilfælde, at Erstatningen i sin Tid er givet i Form af en aarlig Godtgjørelse, da skal denne aarlige Godtgjørelse falde bort, da skal altsaa Ophøret af denne aarlige Godtgjørelse være det Vederlag, som den paagældende Grundeier giver for at overtage Jorden paany. Det turde imidlertid dog vel nok i mange Tilfælde hælde, at Jorden ved Digelagets Benyttelse af samme har faaet langt ringere Værdi, end den havde paa den Tid, da den frist og uberrørt blev overleveret til Digelaget, og i saa Tilfælde vil Vedkommende naturligvis meget betænke sig for at renoncere paa en Godtgjørelse, apasset efter Jordens tidligere høiere Værdi, imod at faae tilbage et Bjerg eller en Bakke, som for ham maaste er tilnærmelsesvis ubrugelig. Jeg ser ikke rettere, end at i saa Tilfælde vil den afstaaende Grundeier beholde en evigvarende Ret til en aarlig Godtgjørelse for den af ham i sin Tid afstaaede Grund, og jeg ser ikke rettere, end at Digelaget, skjøndt Diget og alle dertil knyttede Fællesinteresser ere forsvundne, dog maa vedblive at bestaa for at sammenskyde det Beløb, som er nødvendigt til Udredelsen af den aarlige Godtgjørelse til den Grundeier, som i sin Tid har afstaaet Jorden, ligesom Digelaget vil vedblive at være Eier af Digelinien, for saa vidt det ikke har afhændet den, Noget, der undertiden kan have sin store Vanskelighed, da Digelaget ofte ikke vil kunne skaffe den, der vil kjøbe Diget, nogen Afgang til dette. Ganske vist har Lovforslaget for selve Digebestyrelsen hævdet en Færdselsret over Nabogrunden, men denne Ret kan ikke straffe sig til dem, som i sin Tid, naar Diget opgives, kjøbe Digegrunden. Det er altsaa tvivlsomt, om Digelaget vil kunne finde Kjøbere til en Strimmel Jord, hvortil der ikke er nogen Afgang, naar ikke den, der i sin Tid har afstaaet Grunden, vil modtage den tilbage. Dette tillader jeg mig ogsaa at notere som en praktisk Vanskelighed, der vel kunde fortjene nærmere Overveelse før 3die Behandling, for saa vidt ikke mine Endringsforslag, der fuldstændig fjerne disse Tvivl, maatte blive vedtagne.

Jeg skal nu forlade dette Terrain, — de praktiske Fordele eller Vanskeligheder ved de to forskellige Systemer — og skal gaa over til det, der for mig er det Væsentlige, nemlig Principspørgsmaalet. Jeg tror ikke, at den høitærede Indenrigsminister vil kunne hævde det Synspunkt, som han har gjort gjældende, at Digerne i Almindelighed og uden Begrænsning kunne betragtes som Foranstaltninger, tjenende til at sikke Stats- og Kommuniterritorier. Jeg tror endog saa at turde paastaa, at det vil høre til Undtagelserne, at Digerne kunne siges at sikke Territorier imod at forvinde. Lovforslaget beskæftiger sig i Dyrigt heller ikke særligt med dette: at ville sikke

Territorium, thi den Forsvinden af Territorium, som sker ved Vortskjæring af Havet, ligger jo ganske udenfor dette Lovforslag. Jeg ser ikke rettere, end at, om det end i Motiverne til Lovforslaget eller i Betænkningen er sagt, at dette Lovforslag vil kunne bruges ogsaa til at sikke de naturlige Bævn, vil det kun kunne ske i meget indskrænket Forstand, kun kunne ske, for saa vidt Sikkerhedsforanstaltningerne bestaa i at supplere de naturlige Bævn ved kunstige Diger, hvorimod alle andre Sikkerhedsforanstaltninger med Hensyn til de naturlige Bævn ikke kunne gaa ind under nærværende Lovforslag. Dette vil ikke hjemle nogen som helst Afgang til ved at bygge Høfder ud i Havet at sikke en Langes, en beskyttende Landtungs Vortskjæring, og dette er jo en Forsvinden af Territorium lige saa fuldt som det andet. Der vil isølge Lovforslaget heller ikke kunne tages nogen som helst Forholdsregel imod, at et saadant naturligt Dige benyttes saaledes, at den sandsynlige Følge deraf vil være, at det i sin Tid vil blive mindre betryggende for det bagved liggende Land. Jeg tror altsaa egentlig ikke, at Lovforslaget er gaaet ud fra det Synspunkt at beskytte Statens og Kommunens Territorium mod at forvinde, at det er dette, som man nærmest har hørt for Die ved at afstaa Lovforslaget. Jeg formener, at i det langt overveiende Antal Tilfælde vil det ikke komme til at gjælde om at beskytte det lavt liggende Land imod at skjæres bort, hvorimod det vil komme til at gjælde om at beskytte det imod at blive overfyldt af Stranden. De Foranstaltninger, som dette Lovforslag vil hjemle, ville langt mere have Karakteren af Grundforbedringsarbejder for selve Jordbunden end af Beskyttelsesarbejder for Territoriet, thi i det langt overveiende Antal Tilfælde vil Formaalet ved Digeætninger være det, at forvandle det bagved liggende flade Land fra et paa Grund af hyppige Overskylninger af Stranden jumpigt og for Kultur mindre modtageligt Terrain til brugbar Eng- eller Agerjord. Digeætningen vil altsaa faae Karakteren af Grundforbedringsforanstaltninger, der ville have ganske den samme Karakter og Interesse for det Offentlige, som hvor det gjælder om ved Opdyrkning af store Moser og Kærstrækninger at indvinde godt og brugbart Land i Stedet for den næsten værdiløse Jord, som er tilstede. Men jeg vil dog spørge, om det overfor et saadant Foretagende, hvis kvantitative Betydning ubetinget kan være lige saa stor de Foretagender, hvorved dette Lovforslag hyppigt vil komme til Anvendelse, vil falde Noget ind at tilstede nogen Mand at expropriere noget som helst Materiale? Jeg tør sige ubetinget Nei, og jeg tror, at Svaret vil blive ubetinget Nei, hvor kostbart og hvor vanskeligt man end vil gjøre det for vedkommende Grundeier, som skal erhverve Materiale, at forskaffe sig dette. Den særlige Kostbarhed ved den ommeldte Foranstaltning, som den høitærede Indenrigsmini-